

Reakce na článek MF DNES o biopotravinách ze dne 4. 6. 2011

V sobotu dne 4. 6. 2011 vyšel na titulní straně MF DNES článek: „Je tu nová nemoc. Těžká závislost na biopotravinách“, který pak pokračuje na straně A3 článkem: „Bez chemie, ale s parazity. Bio nerovná se zdravé“. Vzhledem k tomu, že článek zcela bez znalosti pravidel zemědělské prvovýroby podsouvá ekologické rostlinné i živočišné produkci některé nepravdivé postupy, chtěli bychom se jako státní dozorová organizace, zodpovědná za úřední kontrolu ekologického zemědělství v ČR, vyjádřit k nepravdivým nebo zavádějícím informacím uváděným v tomto článku. Tvrzení v úvodu tohoto článku, citujeme: „Je snad biojídlo tak zákeřné, že může zabít? Odpověď zní: bohužel ano“, je natolik závažné, že hraničí s poplašnou zprávou!

Hygiena potravin a statková hnojiva:

V článku se tvrdí, že potraviny z běžných i z ekologických provozů jsou riskantní, mj. kvůli biologické kontaminaci statkovými hnojivy.

V ekologické produkci i v konvenční produkci se samozřejmě mohou používat statková hnojiva. Hnojí se však do půdy. Hnojení zeleniny tekutými statkovými hnojivy na list se nepoužívá, neboť by stejně nebylo účinné. Organický dusík, aby byl pro rostlinu využitelný, se musí nejprve v půdě mineralizovat na formy přijatelné pro rostliny. Navíc by to bylo v ČR porušení zákona o hnojivech, neboť se musí tekutá statková hnojiva zapravovat do půdy do 24 hodin, vyjma přihnojování porostů hadicovými aplikátory (používá se zejména u kukuřice, ale i zde je to aplikace na půdu, nikoli na rostliny). Nikde v Evropě nesmí zemědělci používat na konzumní části plodin (plody) žádná hygienicky riziková hnojiva. Při úředních kontrolách jsme se s takovým počínáním nikdy nesetkali. Správné používání statkových hnojiv v souladu s předpisy kontroluje ÚKZÚZ v rámci svých standardních kontrol i úředních kontrol ekologického zemědělství. Navíc je každý ekozemědělec ještě jednou ročně kontrolován privátní certifikační organizací, která má pověření Ministerstva zemědělství.

Kontaminace biopotravin plísněmi a parazity:

Kontrola ekologického zemědělství se zaměřuje i na kvalitu krmiv a bioproduktů mj. s ohledem na kontaminaci mykotoxiny. Úřední kontrolou nebyla zjištěna kontaminovaná krmiva nebo rostlinné bioprodukty. Bezpečnost biopotravin s ohledem na kontaminaci mykotoxiny mj. zkoumala Vysoká škola chemicko-technologická Praha a došla i v rámci mezinárodních výzkumných projektů k závěru, že ekologický způsob pěstování nezvyšuje kontaminaci mykotoxiny.

Tvrzení, že jsou biopotraviny zdrojem mykotoxinů, se vždy opíralo o úvahu, že se v ekozemědělství nesmí používat fungicidy (tedy chemické látky určené k potlačování houbových chorob, které mohou být mimo jiné zdrojem mykotoxinů), tudíž „logicky“ musí bioprodukty plísně a jejich metabolity – mykotoxiny obsahovat. Absenci fungicidů však kompenzuje mj. nepoužívání minerálních dusíkatých hnojiv, což vede k tomu, že plodiny v ekologickém zemědělství jsou méně náchylné k napadení houbovými chorobami. Toto uvedení na pravou míru však již médiu nikdy přejato nebylo.

Jak nám sdělil Ing. Josef Duben ze Státní veterinární správy, která dohlíží nad potravinami živočišného původu, i podle jeho názoru článek v MfD směšuje několik věcí, které spolu nesouvisí. Hovoří v zásadě správně, že člověku hrozí určitá rizika, ale dává je do nesprávných souvislostí. Pokud někdo nedodrží základní hygienické návyky, tak samozřejmě může onemocnět toxokarózou, tj. napadení škrkavkami, jejichž vajíčka se mohou v prostředí vyskytovat, může onemocnět i toxoplazmózou, kterou například trpí kočky, ale tato rizika nelze dávat do souvislostí s potravinami živočišného původu, které jsou uváděny do tržní sítě. To se týká samozřejmě i rizika trichinel, čili svalovce. Státní veterinární dozor totiž kontroluje chovy hospodářských zvířat, veterinární dozor je i na jatkách a prověřuje se i vepřové maso na trichinely, zejména pokud jde o maso divokých prasat, které je uváděno do oběhu. U nás se vyskytl poslední případ onemocnění u lidí roku 1954 ve Smrdově u Pacova.

Z pohledu závazných předpisů ekologického zemědělství je třeba konstatovat, že ekologičtí chovatelé nejsou omezeni v léčení hospodářských zvířat, na prvním místě je pohoda a zdraví zvířat a samozřejmě kvalita živočišné produkce, která podléhá přísnému dohledu Státní veterinární správy.

Odmítáme i strašení veřejnosti, kdy je v článku poukazováno na to, že z ekologických chovů dochází k přenosu střevních parazitů hospodářských zvířat na člověka. Také v ekologických chovech se provádí kombinace preventivních metod a léčení střevní červivosti zvířat, stejně jako v konvenčním zemědělství, které také používá výběhy a pastvu.

Hormony v drůbežím masu:

Úplně nejhorší tvrzení, i když v tomto případě nebylo namířeno proti biopotravinám, je vyvolávání dojmu, že běžné kuřecí maso je plné hormonů a že po jeho konzumaci mohou být ohroženy děti. Tady je třeba konstatovat, že růstové hormony se ve výkrmu hospodářských zvířat nemohou v ČR používat již celá desetiletí a to ani v konvenčním zemědělství. Dokladem je mj. Plán monitoringu cizorodých látek a jeho výsledky. O tom je možné se přesvědčit v publikacích Státní veterinární správy na www.svsc.cz, v odkazu publikace – Kontaminace potravního řetězce.

Závěrem:

Článek jako celek vyvolává dojem, že ekologické zemědělství, používáním uzavřených systémů koloběhu živin a vynecháním chemicko-syntetických přípravků na ochranu rostlin, produkuje hygienicky závadné a rizikové suroviny. S takovým názorem nemůžeme souhlasit, protože ekologická zemědělská prvovýroba i zpracování biopotravin podléhá přísné kontrole celého zemědělského systému, včetně potravin z dovozu, jako všechny ostatní potraviny dostupné na našem trhu. Dosavadní prověřování dovezené bioprodukce a součinnost státních dozorových organizací přesvědčily o funkčnosti tohoto systému.

Ing. Miroslav Florián, Ph.D. - ředitel Odboru bezpečnosti krmiv a půdy

Ing. Jiří Urban – kancelář ředitele ústavu